

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

عضویت در خبرنامه

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛ شبکه های توجه گرافی (GAN)

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

آموزش استفاده از وب آو ساینس

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آو ساینس

کارگاه آنلاین مقاله روزمره انگلیسی

بررسی نظام بهداشت از دیدگاه اسلام

نام نویسندگان: سکینه مطیرزاده معرف^{۱*}، محمد مهدی محمدی^۲، سید محسن هاشمی^۳

۱- کارشناس بهداشت عمومی و فرهنگی معاونت فرهنگی دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر

motavers@yahoo.com

۲- ارشد تغذیه - معاونت فرهنگی دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر

۳- ارشد آموزش بهداشت مدیر امور فرهنگی و فوق برنامه معاونت فرهنگی دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر

Elmoh-hashemi@yahoo.com

چکیده:

بهداشت، به معنای حفظ صحت است و در اصطلاح به مجموعه فعالیت‌ها و اقداماتی که برای بهبود و ارتقای تندرستی و توانایی فرد یا جامعه انجام شود، بهداشت می‌گویند و شامل همه دانش‌ها و روش‌هایی است که به حفظ سلامت فرد و جامعه کمک می‌کنند. هدف از این مطالعه بررسی نظام بهداشت از دیدگاه اسلام می‌باشد. این مقاله مروری با مراجعه به سایت‌های علمی معتبر و بررسی مقالات انجام شده با موضوعات مرتبط در زمینه نظام بهداشت از دیدگاه اسلام به انجام رسیده است. نظام بهداشتی اسلام، برنامه‌ای فراگیر است که از بهداشت فردی در بعد جسمی (شامل: بهداشت اعضای بدن و ابزار و لوازم فردی) و روانی آغاز می‌گردد و آن‌گاه به ارتباط فرد با دیگران می‌پردازد و با عنوان بهداشت خانوادگی، اجتماعی، حرفه‌ای، محیط، مسکن، تغذیه، اقتصادی و... می‌توان آموزه‌های فراوانی در دین اسلام یافت. قوانین بهداشتی اسلام با ظرافتی خاص طراحی و بیان گردیده است تا با طبیعت و فطرت انسان سازگار باشد. در اسلام پاکیزگی پیش شرط پذیرش بسیاری از عبادات به شمار رفته است. در بسیاری موارد نیز پاکیزگی به عنوان یک عمل عبادی و مستحب قلمداد شده است. تا جایی که اسلام در حدیک قاعده کلی، نظافت را از ایمان می‌داند. پس نظافت عنصر اساسی بهداشت است و بدون رعایت آن نمی‌توان از سلامتی برخوردار بود. از این رو، یک فرد نمی‌تواند در عین مؤمن بودن، به اصول نظافت بی‌اعتنایی کند. در نتیجه عمل کردن به آموزه‌های دینی نقش بسزایی در ایجاد و تحقق جامعه‌ی سالم و تضمین سلامت جسم و روح آحاد جامعه دارد. بنابراین در این راستا، مبانی اعتقادی و عملی بهداشت و حفظ محیط زیست و آموزه‌های فراوانی که در فرهنگ اسلامی وجود دارد می‌تواند سرلوحه تلاش‌های فرهنگی قرار گیرد.

کلمات کلیدی: بهداشت، اسلام، آموزه‌های دینی، سلامت

مقدمه:

تعریف بهداشت

بهداشت، به معنای حفظ صحت است و در اصطلاح به مجموعه فعالیت‌ها و اقداماتی که برای بهبود و ارتقای تندرستی و توانایی فرد یا جامعه انجام شود، بهداشت می‌گویند و شامل همه دانش‌ها و روش‌هایی است که به حفظ سلامت فرد و جامعه کمک می‌کنند. در قرآن کریم برای این معنا از واژه‌های «طیبات»، «طهارت» و مشتقات آن استفاده شده است.

بهداشت به طور کلی عبارت است از: «ایجاد کامل تندرستی بدنی، روانی، اجتماعی؛ نبود هر نوع ناتوانی جسمانی؛ مبارزه با بیماری‌های همه گیر؛ بالا بردن سطح زندگی؛ اصلاح محیط؛ کشف داروهای تازه برای نابودی امراض؛ پاک‌سازی محیط روستایی و آلودگی آب‌ها؛ مبارزه با عوامل مزاحم تمدن، مانند: سر و صدا، ازدحام و غیره» (۱)

هدف بهداشت تأمین رفاه کامل جسمانی، روانی و اجتماعی است و فقط نبودن بیماری و نقص عضو نیست. در فرهنگ اسلام رعایت بهداشت فردی و محیطی گامی در مسیر عبادت و جلب رضای خدا، و در راستای توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است. بهداشت جهان زمانی بهبود می‌یابد که مردم، در برنامه ریزی، اجرا و پرداختن به بهداشت و مسائل بهداشت مشارکت نمایند. البته این مشارکت، به طور ناگهانی به وقوع نخواهد پیوست بلکه تدریجی است. در این راستا، مبانی اعتقادی و عملی بهداشت و حفظ محیط زیست و آموزه‌های فراوانی که در فرهنگ اسلامی وجود دارد می‌تواند سرلوحه تلاش‌های فرهنگی قرار گیرد و در مواردی که موضوعات جدیدی مطرح شود، فقها براساس کلیات و قواعد اصلی، می‌توانند حکم موضوع را استخراج کنند. (۲)

اهمیت بهداشت در اسلام

در قرآن کریم برای این معنای بهداشت از واژه‌های «طیبات»، «طهارت» و مشتقات آن استفاده شده است. نظافت و بهداشت در اسلام، نظام خاصی دارد؛ به گونه‌ای که فرد مسلمان خود را ملزم می‌داند بهداشت را امری شرعی و دینی بداند و آن را در هر حال و به طور مستمر رعایت نماید.

خداوند یکتا، خداپرستی، طلب خیر و پاکی و بیزاری از ناپاکی را در فطرت آدمی به ودیعت نهاده است «فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفاً فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا» (روم/۳۰) پس روی (وجود) خود را به دین، حق‌گرایانه، راست دار؛ (و پیروی کن از) سرشت الهی که (خدا مردم را براساس) آن آفرید، که هیچ تغییری در آفرینش الهی نیست.»

شاید قرارداد بهداشت و پاکیزگی در بطن دین، به این جهت باشد که خداوند طلب پاکی و بیزاری از ناپاکی (اعم از جسمی، روانی، روحی و...) یا میل و گرایش به پاکیزگی و تنفر از ناپاکی‌ها را در فطرت آدمی به ودیعت نهاده است. توصیه‌های مطرح در آموزه‌های دینی نیز بیانگر این امر فطری می‌باشند.

بهداشت در زندگی فردی و اجتماعی انسانها جایگاه ویژه‌ای دارد. با رعایت اصول بهداشت، سلامتی تن و روان تأمین می‌گردد. جامعه‌ای که به بهداشت اهمیت ندهد، نمیتواند روی آسایش و سلامتی را ببیند. به بیان دیگر تفرج، آرامش و سلامتی مردم عمدتاً حاصل رعایت بهداشت است و بدون رعایت آن حیات فردی و اجتماعی با خطرات و زیان‌های جدی روبرومی‌شود. سلامتی نیز عبارتست از رفاه کامل جسمی، روانی و اجتماعی، نه فقط نبودن بیماری و معلولیت، شخص سالم کسی است که علاوه بر سلامت جسم از سلامت روان نیز برخوردار بوده و از نظر اجتماعی و روحی در آسایش باشد. (۳)

اسلام بر بهداشت و نظافت تأکید فراوان کرده و آن را بخشی از ایمان و لازمه آن معرفی نموده است. در واقع یکی از ویژگی‌های اسلام، تشویق به رعایت پاکی در ابعاد گوناگون زندگی است؛ زیرا دوری از آلودگی جسمی و روحی خواسته فطری هر انسان است. اسلام با قرارداد نظافت در برنامه عبادی فرد مسلمان، انگیزه لازم برای رعایت بهداشت و پاکیزگی را در او ایجاد نموده است. پیامبر اسلام ۹ صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرماید: «تنظفوا بكل ما استطعتم فان الله تعالی بنی الاسلام علی النظافه ولن یدخل الجنة الا کل نظیف»؛ (کنز العمال، ح ۲۶۰۰۲) «به هر مقدار که می‌توانید

نظافت را رعایت کنید؛ زیرا خداوند متعال اسلام را برپایه نظافت بنا نهاده است و هرگز کسی وارد بهشت نمی‌گردد؛ مگر این که پاکیزه باشد». بنابراین نظافت و بهداشت در اسلام، نظام خاصی دارد؛ به گونه‌ای که فرد مسلمان خود را ملزم می‌داند بهداشت را امری شرعی و دینی بداند و آن را در هر حال و به طور مستمر رعایت نماید. (۱)

در همه ادیان الهی و آیین های بزرگ، پاکی و تمیزی و عدم آلودگی جزو وظایف دینی شمرده شده است. حفظ پاکی در همه زمینه ها اعم از انسان، زمین، آب و هوا و غیره مطرح می‌گردد. بنابراین، جلوگیری از آلودگی ها که امروزه جزء اهداف بهداشت محیط است، از قرن ها پیش، بلکه از وظائف فرد با ایمان بوده است. با توجه به عدم آگاهی مردم در زمان گذشته، پیامبر(ص) و امامان علیهم السلام با شیوه های ثواب و عقاب یا وجود شیطان، مردم را به رعایت بهداشت دعوت می‌کردند که در احادیث ارائه شده است. (۲) قرآن کریم و توصیه های پیامبران و ائمه اطهار در قالب آیات و احادیث و سیره، بر ضرورت و اهمیت موضوع سلامتی، بهداشت و تأثیر آن در زندگی دنیوی و آخروی اشاره فراوان دارند. بر این اساس در مبانی بهداشت اسلامی، رعایت و حفظ سلامتی از مصالح عمومی نظام اجتماعی و بخشی از مسئولیت همگانی شمرده می‌شود که ایمان و فطرت بزرگ‌ترین خاستگاه و انگیزه‌اش می‌باشند از این رو جامعیت دارد. (۱)

لزوم حفظ بدن به عنوان امانت الهی جراحات متناهی شخص بر بدن را حرام می‌داند (استفتائات امام خمینی، ج ۳، ص ۵۸۰) حتی خوردنی‌هایی که به بدن ضرر داشته باشد را حرام می‌شمرد (تحریرالوسیله، ج ۳، ص ۲۷۳) و بدن و اعضا و جوارح را امانت الهی تلقی می‌کنند و معتقدند انسان در سلامتی و حفظ آن کوشا باشد. (امام خمینی، جهاد با نفس یا جهاد الاکبر، ص ۶۱) (بلد/ ۸ و ۹). «أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ وَلِسَاناً وَشَفَتَيْنِ (بقره/ ۱۱۶) وَ بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَهٗ قَانُتُونَ» یونس/ ۳۱ «یا چه کسی صاحب اختیار گوش [ها] و چشم‌هاست؟» «ام» در آیه منقطعه است، یعنی مالکیت اعضای انسان در دست خداست و انسان امانت دار است. نیز آمده است: «أَمْ نَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ... اعضاء و جوارح انسان امانت الهی هستند». (۴)

در مقاله حاضر علاوه بر توجه به رویکرد قرآن به بهداشت، نمونه‌هایی از رفتار و سیره نبوی در رعایت بهداشت و توجه به سلامتی جسمی نیز تبیین شده است.

مواد و روش ها

در مطالعه مروری نظام‌مند حاضر، در این منابع جستجو شده است: پایگاه های اطلاعاتی فارسی شامل SID و موتورهای جستجوگر Google, Yahoo. این جستجو با استفاده از کلید واژه ها و جملات مرتبط به بهداشت و اسلام صورت گرفته است.

یافته ها

سلامت از نگاه توحیدی، با معرفت کامل و جامع نسبت به مبدأ هستی و توجهی که آن ذات احدی به تمامی مخلوقات عالم دارد، معنابخش خواهد بود. همان گونه که در روایت ها انعکاس یافته، سلامت یکی از بزرگ ترین نعمت های الهی است که در کنار نعمت امنیت، بیش تر مورد غفلت و ناسپاسی قرار می‌گیرد. سلامت تنها در بُعدهای جسمی، اجتماعی و روانی خلاصه نمی‌شود و امروز سلامت معنوی نیز بُعد چهارمی است که به سلامت افزوده شده که به یقین در آینده بُعدهای گسترده تری نیز پیدا می‌کند. (۵)

هر چند در دهه های اخیر تأثیر دین و معنویت بر زندگی فردی و اجتماعی مورد توجه اندیشمندان و به ویژه روان شناسان قرار گرفته است، اما پیچیدگی جامعه ی مدرن امروزی و تغییرهایی که در سبک زندگی ایجاد شده، نیاز به دین و معنویت و حضور آن در زندگی بشر را افزون تر نموده، به گونه یی که حتی در جامعه های مادی هم شاهد گرایش بیش تر مردم به معنویت هستیم؛ در نتیجه روان شناسان در درمان بیماری ها، روش های پزشکی متداول را به تنهایی برای درمان مشکل های جسمی و روانی کافی نمی‌دانند و از روش ها و مراقبت های معنوی نیز برای این مهم مدد می‌جویند. (۵)

امروز در راستای احیای تفکر دینی و با توجه به اینکه فرهنگ یکی از عوامل بسیار مهم و تأثیرگذار در اقدامات اجتماعی است، مبانی اعتقادی و عملی بهداشت و آموزه های فراوانی که در فرهنگ اسلامی وجود دارد می تواند سرلوحه تلاش های فرهنگی قرار گیرد. در نظام هستی رابطه انسان با محیط زندگی اش واقعی و جدایی ناپذیر است، اسلام برای کلیه جنبه های زندگی و روابط انسانی مقرراتی وضع کرده است و در مواردی که موضوعات جدیدی مطرح شده، فقها براساس کلیات و قواعد اصلی، حکم موضوع را استخراج کرده اند. در جهان بینی اسلامی هر حرکت و عمل مثبت انسان، اگر از انگیزه و نیت الهی برخوردار باشد، عبادت محسوب می شود. بنابراین تلاش هر انسان مسلمان در جهت رعایت بهداشت و حفظ محیط زیست حتی اگر به ظاهر کوچک به نظر برسد ولی با انگیزه الهی باشد، عبادت محسوب شده و او را به سوی تعالی و کمال رهنمون می سازد. (۲)

قرآن کریم در زمینه بهداشت در پوشش، تغذیه، بدن و سایر امور زندگی انسان به وضوح سخن گفته و آن را از مطالبات و در حد تکالیف شرعی مطرح کرده است. (بقره ۲۱۹، ۶۰، مائده ۹۱) راجع به این رویکرد، دهها آیه در قرآن هست که به روشنی در برخی از امور رعایت بهداشت را لازم میدانند. به همین جهت، در سیره نبوی نیز اهتمام جدی در تمام امور به بهداشت دیده میشود. گاهی حضرت از مردم با تاکید و سفارش درخواست رعایت بهداشت را کرده و آن را به عنوان نماد مسلمانی و جزئی از ایمان به خداوند و در درون معرفت الهی جای داده است. در سیره نبوی توجه به بهداشت در تغذیه و پوشش و محیط زندگی، به عنوان برنامه دائمی رعایت شده و یکی از راههای ترقی معنوی انسان مطرح است. (۳)

در نظام بهداشت و سلامتی اسلام، بهره مندی انسان از نعمت های الهی برای رسیدن به تکامل و خشنودی خداوند ضروری است و مواظبت و پیشگیری از آسیب ها و آلودگی ها واجب دانسته می شود؛ به گونه ای که برای رسیدن به این ضرورت در ابعاد جسمانی و معنوی - در سه حیطة شناختی، رفتاری و عاطفی - نظامی مدون و اصول و قواعدی برای حفظ سلامتی انسان و رستگاری او ارائه می دهد و برنامه زندگی اش را از آغاز شکل گیری تا رسیدن به روز رستاخیز، در ابعاد مختلف فردی - اجتماعی، در قالب وظایفی مثل رعایت بهداشت تغذیه، سلامتی جسمی، روحی و جنسی، تنظیم می کند و در اختیار جامعه بشری قرار می دهد. (۱)

رعایت بهداشت در اجتماعات دینی

بهداشت صرفاً یک مسئله فردی نیست، بلکه می توان از بهداشت اجتماعی نیز سخن گفت. دستورات اسلامی نیز تنها بهداشت فردی را بیان نکرده اند، بلکه به بعد اجتماعی آن هم پرداخته است. به عنوان مثال یکی از مهمترین جلوه های عبادی اجتماعی مسلمانان، انجام مناسک حج است. امام زین العابدین علیه السلام درباره رابطه ای که بین این عبادت و بهداشت و سلامت وجود حج تمتع و حج عمره انجام دهید تا « حجوا و اعتمروا تصح ابدانکم و تتع ارزاقکم و تکفون مؤونات عیالکم : « دارد می فرماید جسمتان را سالم و رزقتان را وسیع و نفقه های زن و فرزندان را کفایت کنید» (۳)

رابطه زیبایی و بهداشت ظاهری با عبادات

مهمترین سفارشی که به پیامبر اکرم (ص) شده است، فرمان به انجام عبادت اصیل اسلامی یعنی نماز است. جالب است که خداوند پیش از نماز از پیامبرش می خواهد لباس خود را پاکیزه و آراسته گرداند «وَتِيَابَكَ فَطَهِّرْ * وَالرِّجْزَ فَاهْجُرْ» و لباس خویشتن را پاک کن * و از پلیدی دور شو

قرآن کریم درباره حضور آراسته و سالم در مساجد که مهمترین مکان عبادی اند می فرماید، و (اعراف ۳۱) «بَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ» «ای فرزندان آدم، جامه خود را در هر نمازی بپوشید و بخورید و بیاشامید [ولی] زیاده روی نکنید که او اسرافکاران را دوست نمی دارد این جمله می تواند هم اشاره به "زینتهای جسمانی" باشد که شامل پوشیدن لباسهای مرتب و پاک و تمیز، و شانه زدن موها، و به کار بردن عطر و مانند آن می شود، و هم شامل "زینتهای معنوی"، یعنی صفات انسانی و ملکات اخلاقی و پاک نیت و اخلاص. (۳)

ارتباط مسئولیت همگانی در اسلام با بهداشت

در اسلام همه کارها با توجه به فلسفه و هدف آفرینش انسان طراحی می شوند و چون آفرینش بیهوده نیست. أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ؛ (مؤمنون / ۱۱۵) همه در برابر وظایف الهی، یکدیگر و جامعه اسلامی مسئول هستند. (۱)

امر به معروف در امر بهداشت و سلامت مردم امر به معروف در اسلام از جایگاه خاصی برخوردار است و برای آن مصداق خاصی مشخص نشده است. راغب اصفهانی می نویسد: «معروف» هر فعلی است که خوبی آن به وسیله عقل یا شرع شناخته شود. مفردات، ذیل واژه عرف. قرآن معروف را به خیر تفسیر می کند و لُتَّكَ مِنْكُمْ أُمَّه يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ (آل عمران ۱۰۴) «و باید از میان شما، گروهی مردم را به سوی نیکی دعوت کنند، و به [کار] پسندیده فرمان دهند». ... امر به معروف هر چند واجب کفایی است شامل هر عمل خیری می شود. در احادیث به اصل امر به معروف تأکید فراوان شده و از جهاد فی سبیل الله برتر معرفی گردیده است و کسانی که به امر به معروف می پردازند جانشین خدا و رسول معرفی کرده اند. دانشمندان گذشته و حال دایره امر به معروف را محدود نگرفته اند؛ برای مثال، ضیاء الدین محمد بن محمد معروف به ابن اخوه از محدثان شافعی مصدر آخر کتابش با عنوان «معالم القربة فی احوال الحسبه» به بهداشت عمومی، امور و وظایف پزشکان اشاره دارد و با استفاده از احادیث نبوی، فراگیری علوم پزشکی را واجب کفایی میدانوی امر به معروف در زمینه سلامت و بهداشت مردم را مورد تأکید قرار داده، می نویسد: اگر در مغازه لبنیات فروشی مگس فراوان و درب ظروف ماست و شیر باز و لباس فروشنده کثیف باشد، امر به معروف لازم است با ملاحظه طب نبوی و طب الصادق و طب الرضا و رساله ذهبیه در می یابیم توصیه های بهداشتی معصومان ارشادی و در راستای امر به معروف و نهی از منکر بوده است؛ زیرا دعوت مردم به سلامتی بهترین معروف و خیر است. (۴)

بحث

در مراقبت های بهداشتی اولیه ما نه تنها باید به پیشگیری و مبارزه با بیماری ها، بلکه در جهت ارتقای سلامت و خدمات بهداشتی نیز گام برداریم. تکنولوژی های بهداشتی ما باید متکی بر نیاز و خواسته مردم باشد و کارکنان بهداشتی به عنوان یک تسهیل کننده برای افراد، خانواده ها و جامعه عمل کنند. ما باید از تطبیق جامعه با جوامع مرفه و دور از فشارهای اقتصادی، خودداری کنیم و نباید به زبانی سخن برانیم که با فرهنگ آنان ناسازگار است در حالی که اغلب برنامه ها چنین اشکالی دارد. (۲)

قوانین بهداشتی اسلام با ظرافتی خاص طراحی و بیان گردیده است تا با طبیعت و فطرت انسان سازگار باشد. شاید قرارداد بهداشت و پاکیزگی در بطن دین، به این جهت باشد که خداوند طلب پاکی و بیزاری از ناپاکی (اعم از جسمی، روانی، روحی و...) یا میل و گرایش به پاکیزگی و تنفر از ناپاکی ها را در فطرت آدمی به ودیعت نهاده است. توصیه های مطرح در آموزه های دینی نیز بیانگر این امر فطری می باشند. پزشکی و حرفه های وابسته به آن که امروزه خدمات بهداشتی را نیز به طور ویژه انجام می دهند، از نیازهای اولیه جامعه انسانی است و با این که اسلام هدفی فراتر از تأمین بخشی از نیاز جامعه دارد، مسائل بسیاری در زمینه بهداشت، تغذیه و ... به انسان می آموزد. (۱) در فرهنگ اسلام رعایت بهداشت فردی و محیطی گامی در مسیر عبادت و جلب رضای خدا، و در راستای توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است. همانا خداوند توبه کنندگان و پاکیزگان را دوست دارد (بقره ۲۲۲) (۲)

اصل پیشگیری بهتر از درمان

امیر مؤمنان علیه السلام در بیان اهمیت پیشگیری از بیماری فرمود: «لاوقایة امنع من السلامة» (مجلسی، بحار الانوار ۷۴، ۲۸۲) اسلام با بیان قانون کلی «پیشگیری بهتر از درمان است»، همگان را به حفظ سلامتی دعوت می کند تا از بروز بیماری پیشگیری نماید. توصیه های طبیبی قرآن گاه در شکل نهی مخاطب از برخی امور است که در حقیقت نقش «پیشگیری» دارد، مانند نهی از پرخوری و اسراف. (۱)

نباید با این بیان صریح قرآن مبنی بر اینکه قرآن همه چیز را بیان کرده است (نحل/۸۹) مرتکب این اشتباه شد که این کتاب الهی تمامی جزئیات علوم از جمله پزشکی را ذکر کرده است، بلکه باید توجه داشت که این کتاب آسمانی کلیات و مبانی علوم را ذکر کرده است. آنچه از مبانی و اصول قرآنی در زمینه بهداشت و سلامت که در این نوشتار آمد، نشان از آن دارد که قرآن کریم توجه جدی به سلامت مردم دارد و از فحوای آیات استفاده می شود که مردم و جامعه ناسالم، از مقدمات هدایت و کمال محروم خواهند بود؛ لذا ضروری است به این اصول و مبانی در علم پزشکی و بهداشت توجه جدی شود تا آثار مثبت آن در فرد و جامعه مشهود گردد. علایی، حسینعلی؛ حجت الاسلام رضایی، حسن رضا. مبانی بهداشت و سلامت در قرآن، مجله تخصصی قرآن و علم

نتیجه گیری

مقدمات بسیاری از اعمال عبادی، رعایت اصول بهداشتی ذکر شده است. از سوی دیگر خیلی مستحبات هم با مقدمه رعایت بهداشت، به یک عمل مستحب و دارای اجر اخروی و دنیوی قلمداد شده‌اند. نظافت عنصر اساسی بهداشت است و بدون رعایت نظافت « النظافه من الایمان » نمیتوان از سلامتی برخوردار بود. در نگاه دینی نیز نظافت جزئی از ایمان شمرده شده است. پس توجه به انواع غسل‌های واجب و استحبابی و وضو نیز در زندگی عبادی افراد مومن، جایگاه، ارزش و اهمیت نظافت را در اسلام نشان میدهد. در مبارک بودن قرآن همین بس که توانسته است در مدت کوتاهی، انسانهای بسیاری را از شرک به توحید، از تفرقه به وحدت، از جهل به علم، از توحش به تمدن، از اسارت به امارت، از آلودگی به نظافت، از فقر به غنا، از رکود به حرکت، از خرافات به حقایق، از ذلت به عزت، از پیروی طاغوت به اطاعت معصوم، از غفلت به هوشیاری، از تزلزل به ثبات، از کفر به ایمان و در یک کلمه، از ظلمات به نور برساند. بنابراین از نظر دین مبین اسلام، مومن کسی است که اعتقاد قلبی و باور درونی به آموزه های دینی داشته باشد و از جمله آموزه های دینی پایبندی و التزام به اصول نظافت و رعایت بهداشت فردی و اجتماعی در دین می باشد و کسی مومن است که نه تنها به دستورات دین اسلام در مورد بهداشت و نظافت پایبندی نظری داشته باشد، بلکه به آن آموزه ها، عمل هم بکند. (۳)

منابع:

- ۱- اسم حسینی، غلامرضا. نظام بهداشت و سلامت در اسلام، مجله تخصصی قرآن و علم، سال سوم، شماره ۵، پاییز و زمستان ۱۳۸۸
- ۲- یوسفی، حسین علی؛ شیرانی، مهتری. بهداشت فردی و محیط در فرهنگ اسلامی ایرانی، فصلنامه اخلاق پزشکی سال سوم، شماره نهم، پاییز ۱۳۸۸
- ۳- وحیدی مهرجردی، شهاب الدین. پیوند بهداشت و عبادات در قرآن و روایات، مجله علمی پژوهشی طلوع بهداشت یزد، دوره ۱۵، شماره ۲، خرداد و تیر ۱۳۵۹، صفحات ۱-۱۲
- ۴- علایی، حسینعلی؛ حجت الاسلام رضایی، حسن رضا. مبانی بهداشت و سلامت در قرآن، مجله تخصصی قرآن و علم
- ۵- رزاقی، محمد رضا. سلامت در مکتب توحیدی مجله ی پژوهش در دین و سلامت، دوره ۲، شماره ۱، زمستان ۱۳۹۴، صفحه‌های ۱ تا ۲

SID

سرویس های
ویژه

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

عضویت در
خبرنامه

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آوساینس

کارگاه آنلاین مقاله روزمره انگلیسی